

572206
M. F. Wood
L. J. ...
M. ...
117742

WILLIAM A. R. D. L. A.
ESTD. 18935

14. June 1892
1129

Southampton

15-7-92

W. ...

C E S S I O

O F S S I O

1

1892

Discontinued ...

370246

Prof. E. Mäe
Kandamine
Memento
1477742.

E. V.
TARTU ÜLIVÕLI
BIBLIOTEKSAAR

HILLAR A R D I A
matr.16935

14. juulil 42.

129
TARTU

Suhtlemis diploma

15.7.42

[Signature]

C E S S I O

[Signature]
[Signature]

TARTU, 1942.

Läpetanud õigusteaduskonna 21. VII 1942.a.

OSUNDATUD TEOSEID :

1. Liv-, Est- und Curlaendisches Privatrecht.
St. Petersburg 1864.
2. Tsiviilseadustik Vab.Val. ettepanek 11.XII
1939.
3. Bürgerliches Gesetzbuch mit Einführungsgesetz
und 21 ergänzenden Gesetzen u. Verordnungen.
München und Berlin 1938.
4. System des Privatrechts der Ostseeprovinzen
Liv-, Est- und Curlands, ^{v. Carl Erdmann,} Riga 1894.
5. Lehrbuch des Bürgerlichen Rechts v. Konrad
Cosak, Jena 1922.
6. Tsiviilõiguse autoriseeritud konspekt, Rammul,
A., (mag.jur. E. Ilusa loengute järgi, Tartus
1939.
7. Õigusteaduse sõnastik F. Karlson - J.V.Veski
kujustanud ja toim. Elmar Ilus Tartus, 1934.

S I S U K O R D

S i s s e j u h a t u s .

1. p e a t ü k k :

Loovutuse mõiste üldiselt.

§ 1. Loovutuse (cessio) instituut Rooma õiguses.

§ 2. Loovutuse mõiste.

2. p e a t ü k k :

Loovutuse viisid.

3. p e a t ü k k :

Loovutuse tarvikud.

§ 1. Loovutuse ese.

§ 2. Loovutuse vorm.

4. p e a t ü k k :

Loovutuse tagajärjed.

§ 1. Õiguslik seisund loovutussaja ja võlgniku vahel.

S I S S E J U H A T U S

Mahukaim sisu-ulatuselt (BES 37 %, TsS 40 % §§ üldarvust) ja instituutide arvu poolest on obligatsioonidõigus. Ja täiesti õieti, sest õigussuhetesse astumise vajadus, milliseid eriti reguleerib obligatsioonidõigus, tekkis ajalooliselt väga vara. Rooma õiguses peetakse moodsa obligatsioonidõiguse algdaatumiks *l e x P o e t e l i a' t*, mis avaldatud a. 326 e. Kr.

Praegusaja obligatsioonidõigus baseerub suuremal määral kui ükski teine tsiviilõiguse osa Rooma õigusel. Ka kõige uuemad tsiviilseadustikud Euroopa kultuuri piirkonnas on obligatsioonidõiguse osas oma sisult rohkem sarnased kui üheski teises osas.

Kaasaja õiguses obligatsioonidõiguslik suhe võib tekkida, lõppeda aga ka muutuda.

Muutus vanemal ajal võis toimuda ainult sel viisil, et vana õigussuhe kustus ja asemele astus uus obligatsiooniõiguslik suhe.

Nüüd on võimalik, et suhe jääb ja muudatus toimub ainult üksikutes elementides. Muudatus obligatsiooni-õiguslikus suhtes võib toimuda nimelt: 1) suhte subjektis, 2) objektis või 3) muis osis nagu aeg, tingimus jne.

Obligatsiooni muutmisel subjekti alusel võib see toimuda kas: 1) aktiivsubjekti - kreditori-poolel või 2) passiivsubjekti - deebitori - man.

Käesolevas töös käsitleme aktiivsubjekti muutmist, mille peavormiks on loovutus (cessio). Tutvume selle mõiste, tarvikute juriidiliste tagajärgedega ja kitsenditega.

Süsteemilt jagame vastava arutelu viide päätükki, milledes vaatleme nõuete loovutust, selle saabumist, viise, rekvisiite, tagajärgi ja kit-

sendeid. Analüüsimise selleks vastavaid paragraafe kehtivast õigusest (BES) seonduses Saksa õiguse (BGB) ja meie tsiviilseadustiku eelnõuga - (TsS), milline on koostatud kaasaja moodsamate tsiviilseadustike alusel ja peegeldab endas nende paremiku. Kuna aga obligatsiooniõiguse osas on Rooma õiguse retseptioon õige tunduv, on lahkumineku vastavates BES, BGB ja TsS osades võrdlemisi väikesed.

1. P E A T Ü K K

LOOVUTUSE MÕISTE ÜLDISELT.

§ 1. Loovutuse (c e s s i o) instituut Rooma-õiguses.

Sissejuhatuses märkisime, et muutus obligatsiooniõiguslikus suhtes võis vanemal ajal toimuda ainult vana õigussuhte kustumise ja uue loomise (novatio) teel. Cessio't iseseisva instituudina konservatiivsed Rooma juristid ei loonud. Ja üldreeglina obligatsiooniõiguslikusuhe polnud üleantav. Kuid tegeliku elu kiire tempo otsib lihtsamaid teid kui novatio, milleks on 1) delegatio nominis - kus kreditor pidi kutsuma mõlemad: deebitori ja uue kreditori, kellele võlg tuli stipulatio vormis tõotada; 2) nõude loovutamise viisiks oli, an-

da uuele kreditorile volitus võlga kohtulikult sisse nõuda n.n. c o g n i t i o i n r e m s u a m, mis on vaid hagi teostamise ülekanne. Kumbki neist vahendeist polnud puudusteta.

Esimesel juhul ei saa ju deebitori vägisi sundida andma uut stipolatio't, teisel aga volitaja võib igal ajal kuni kohtupäevani volikirja tagasi võtta, veelgi segasemaks muutub olukord - kui volitaja sureb.

Neile puudustele vastuabinõuna leiutati, et kui deebitorile teatati obligatsioonisubjekti muutmisest (denutatio), siis pidi ta maksma uuele kreditorile. Kõige täielikum parandus seisnes selles, et anti uuele kreditorile iseseisev hagi - a c t i o u t i l i s.

Uuem õigus, osalt Saksa-õiguse mõjul, on üldiselt nõuete siirmist tunnustanud. Peab siinjuures täheldama, et loovutatav pole mitte ainult nõue, vaid kogu õiguslik ja faktiline olustik

loovutuse momendil ^{1/}.

§ 2. Loovutuse mõiste.

Loovutus e. c e s s i o on nõudmiste üle-
kandmine seniselt kreditorilt uuele, ilma et seks
oleks vajalik deebitori nõusolek.

Võistkonna termineid ja nende vasteid:

1) loovutaja - senine kreditor (usaldaja)
- c e d e n t

2) loovutus - saaja - uus kreditor (usal-
daja) - c e s s i o n a r i u s

3) võlgnik - deebitor c e s s u s; loovu-
tamine - siirmine ja loovutama - siirma.

Kehtivas õiguses nõuded võivad üle minna se-

1/ CARL ERDMANN, Süstem des Privatrechts der Ost-
seeProvinzen Liv-, Est- und
Curland, Riga 1894, lk. 179.

niselt kreditorilt uuele loovutuse teel 1) kas seaduse järgi, ilma et oleks vajalik senise kreditori nõusolek, 2) kohtu otsuse põhjal või 3) õigustoimingu alusel, ükskõik kas kreditor on saanud seaduslikust või vabatahtlikust kohustusest ^{2/}.

Veidi teisiti on loovutuse aluseid piiritletud TsS järgi. Nõue võib üle minna seniselt usaldajalt (loovutajalt) uuele (loovutus-saajale) loovutuse teel vaid seaduse järgi ja õigus toimingu alusel ^{3/}.

BGB § 398 piirib loovutuse mõiste kokkõlas eeltooduga, viise selles ei sätita.

Antud loovutuse piiringuid vaadeldes näeme erinevust loovutuse alustes, TsS puudub loovutus kohtu-otsuse põhjal. Britledes kehtiva õiguse piiringut näeme, et loovutus on üldiselt vabatahtlik - võlastaja v õ i b nõude loovutada, miks

---

2/ BES § 3461.

3/ TsS § 1507.

ta seda teeb, pole vaja causat tõendada. Loovutus
on seega abstraktne akt. Loovutuse alusteks on :
õigustoiming (leping ^{4/}), seadus või kohtuotsus
- sundsooritus ^{5/}.

4/ Lehrbuch des Bürgerlichen Rechts v. K. COSAK,
Jena 1922, lk. 454.
5/ Ib. lk. 462.

2. P E A T Ü K K .

L o o v u t u s e   v i i s i d .

Kehtiv õigus jagab loovutuse viisid kolme ossa, milliste vaatlemisele asume.

A. Loovutus seaduse järgi (cessio legis), mille juures senise usaldaja nõusolek pole vajalik, seega - c e s s i o   i p s o   i u r e - vastava seadussätte alusel.

B. Loovutus kohtuotsuse järgi näit. jagamisprotsessides või õigusliku sunduse korral, milleks on usaldaja kohustatud.

C. Loovutus õigustoimingu teel, kus expressis verbis on loetletud need juhud, mil usalda-

daja on seaduslikult loovutuseks kohustatud (cessio necessaria).

Peab teravat vahet tegema cessio necessaria ja cessio legis'e vahel, esimesel juhul on nõutav eriline loovutusakt, et sellest pääle dateerida loovutuse tagajärgi 6/.

Cessio legis'e juures pole see vajalik. Kahjuks pole kehtivas seadu-õiguses toodud vahetegu täpsalt rakendatud. Siin langevad cessio necessaria ja cessio legis mõistete kohalduselt ühte.

Cessio legis'e juhtudena toob kehtiv seadus a) asetäitja kohustuse loovutada pääle asetäitmise lõppemist evitud nõudeõigused d o m i n u s n e g o t i i'le 7/. TsS on see säte välja jäetud; b) kohustuslikust samme-sooritamisest tuleneva loovutuse, kusjuures kuuluvad loovutamisele ka kõik sellesse asjasse puutuvad nõudeõigused 8/; c) loo-

6/ C. ERDMANN, lk. 181

7/ BES § 3462.

8/ BES § 3463 Vrd. ka TsS § 1508 lg.1. ja BGB § 402.

vutuse rikutud või kaotatud asjade puhul. Rikkuja või kaotaja võib endale nõuda nende asjadega seotud hagide loovutamist ^{9/}. Loovutus võib järgneda i p s o i u r e - kohe pääle kahjuasendamise samme sooritamist; d) riik (f i s c u s) kui ka omavalitsusasutised (linnad) võivad oma maksukohuslastelt nõuda nõuete loovutamist, mida maksukohuslased on õigustatud saama kolmandatelt isikutelt ^{10/}.

Säte oli üleliigne juba 1894.a. C. Erdmanni järgi; e) BES § 2286 toob pärija kohustuse neile, kellele on nõue pärandatud, seda loovutada, resp. legataari-õiguse seda i p s o i u r e kehtivaks teha.

Need on kehtiva seaduse poolt otseselt fikseeritud cessio legis'e juhud, kuid võimalus muudeks juhtudeks pole sellega kõrvaldatud ^{11/}.

9/ BES § 3464 vrd. ka TsS § 1508 lg. 2.

10/ BES § 3465.

11 /BES § 3465 lisamärkus vrd. ka C. Erdmann lk.184
TsS § 1508 lg. 3.

Ainsa cessio necessaria juhuga on tegu BES § 3466-s. Maksja peab enne seda või rahuldamise juures usaldajaga vastava loovutusakti välja tingima ja alles siis loetakse nõue talle loovutatuks rahuldamise hetkest arvates.

Loovutus kohtuotsuse alusel meil kehtivais seadus-sätteis rakkimit ei leia ja on TsS-t välja jäetud. Küll tunneb loovutust sundsoorituse kujul - BGB. Loovutus toimub siin sel viisil, et sooritluskohus uue usaldaja palvel loovutab talle nõude määrami, kes sellest võlgnikule teatab, mida viimane peab enda vastu kehtivaks tunnustama 12/

12/ BGB § 407 lk. 1, 2 ja K. Cosak, op.cit., lk. 462.

3. P E A T Ü K K.

L o o v u t u s e   t a r v i k u d.

Eelnevas arutluses oleme piiritlenud loovuse mõiste, nüüd asume tema e s e m e ja v o r m i manu.

On vaja teo- ja ^{õigus-}võimeline subjekt: kelleks on käsustusvõimeline - loovutaja ja pälvimisvõimeline - loovutussaja.

§ 1. Loovutuse ese.

Loovutuse esemeks on sellised asjad, mis võimaldavad oma olemust kahjustamata usaldaja vahetuse.

Kehtiva seaduse ja TsS järgi on kaks gruppi nõudeid, mida ei saa loovutada:

Ex bibl. univ. Tart.

A. Nõuded, millede täitmine on seotud usaldaja isikuga. Siia ei paiguta kehtiv õigus, mitte ainult nõudeid, mis oma olemuselt sellised, nagu *actiones vindictam spirantes*, või õigusnormi kohaselt nagu rendi- ja üürilepingud ^{13/} vaid ka nõuded, mida poolte tahtel sellisteks tuleb pidada ^{14/}, kuhu kuuluvad ka elatislepingud ^{15/}.

B. Nõuded, millede ese oluliselt muutuks, kui nad täidetakse mitte senisele usaldajale, vaid mõnele teisele isikule ^{16/}. Siia kuuluvad teenustöö-nõuded, mitte aga teenistustasu nõuded. Töövõte on niivõrd loovutatav kui võrd pole oluline usaldaja isik ^{17/}. Ja lõpuks isikuline orjes, kuna loovutamisel oleks tegu hoopis teissuguse eluea pikkusega ^{18/}.

13/ BES §§ 4029, 4031.

14/ BES § 3468 vrđl. ka K. Cosak lk.455 all.

15/ ERDMANN, lk. 186 nota 6.

16/ BES § 3469 vrđl. ka TsS § 1510 lg.2.

17/ BES § 3469.

18/ C. ERDMANN, lk. 187.

Kui võrd nõue ei ole panditav, ei ole ta ka loovutatav.

Loovutuse esemeiks võivad olla pääle kah-te liiki erandite igasugused nõudeõigused. Zwingmann'i järgi on ka asjastunud õigused välja arva-tud ^{19/}. Olgu need tuletatud lepingutest, delikti-dest või muudest oludest, seejuures ka säärasead, mis on seotud tähtpäeva või tingimusega, või mis isegi ebakindlad (litigioosed) ^{20/}.

§ 2. Loovutuse vorm.

Üldiselt loovutuse vorm pääle seadusjärg-se loovutuse pole ettekirjutatud. Piisab vormiva-bast või poolte suvalisest kokkuleppest ^{21/}.

Võlgniku nõusolek, kelle vastu nõue on sihitud ei ole vajalik ning loovutus on kehtiv ise-gi siis, kui võlgnik sellest midagi ei tea ^{22/}. Üri-

19/ C. ERDMANN, lk. 187, nota 6.

20/ BES § 3467 vrdl. ka TsS § 1509.

21/ BES § 3471 vrdl. ka TsS § 1511

22/ BES § 3471 ja TsS § 1511 lg 2.

kuliste nõuete loovutamisel on vajalik kindel vorm, milleks on mitte ainult üriku üleandmine, vaid ka kirjalik loovutusakt ise, kas pealdisena sellel üriku-
kul või siis eraldi koostatud uue dokumendina ^{23/}.

BES on tahtnud tõkendada selle õiguspoliitilise sät-
tega kahekordse loovutuse võimalusi ^{24/}. Kehtiv sea-
dus vihjab kas abstraktsele või konkreetsele loovu-
tusaktile, kahtluse korral peab loovutussaaja hil-
jem tooma tõendeid. Lepingu kohene fikatsioon po-
legi nõuetav.

Mis puutub säärase loovutuse vormi, mis
toimub pealdise tegemisega nõudedokumendil, siis
kehtiv õigus on näinud siin ette kaugeleulatuvaid
võimalusi. Nõuet dokumendil pealdise tegemisega võib
loovutada iga esitaja n.n. blanko-pealdisega (blan-
co cessio teel). Viimast liiki võlakohustused allu-
vad loovutuse suhtes esitaja paberite eeskirjadele ^{25/}.

Ebatäpne väljend BES-is, mis ilmselt muu-

23/ BES § 3472 vrdl. TsS § 1512 ja BGB § 405.

24/ ERDMANN, C., lk. 188.

25/ BES § 3473 vrdl. TsS § 1513.

dab blanko-loovutuse teel pealdisega varustatud
võladokumendi esitajapaberiks, evib loovutuse vor-
mi suhtes erinevaid vaateid. Eristamist pole selles,
et blankoloovutuse kaudu ei looda uut esitajapabe-
rit. Vaated eristuvad aga selles, kas haarab viima-
ne teisest loovutust, mis sätib blanko-loovutusega
loovutatavaid nõudeid esitaja paberite viisi ja nor-
mide alusel; või blanko-loovutuse teo hetket, mis
selles staadiumis on n.n. kristalliseerunud nõude-
õigus ühes kaasuvate tunnuste ja vaietega, õigus-
liku saatuse üle, ja erineb muudest nõudeõigustest
käsitelu poolest esitaja paberitele sarnlevalt 26/.

Praksises kaldutakse kord ühe kord teise
vaate poole olenevalt vahendumise soovist.

mis jäätub võlgniku osavõtata / loovutussaja
võib loovutuse hetkest peale teostada senise usal-
daja õigusi võlgniku vastu, mille TsS § 1515 lisab
loovutussaja võib talitada nõudera and hankarva-

4. P E A T Ü K K.

L o o v u t u s e   t a g a j ä r j e d

§1. Õiguslik seisund loovutussaja ja võlgniku
vahel.

Üldiselt lähtume loovutuse tagajärgede
vaatlemisel kahest seisukohast, s.o.

1) loovutussaja ja debitor cessus'e
vahel ja

2) senise ja uue usaldaja vahel.

Kõigepealt tutvume loovutuse tagajärge-
dega lit. 1 poolte suhtes.

Loovutuse kaudu saab võlastajaks loovu-
tussaja ja võib loovutuse hetkest peale tegutseda
usaldaja-õigustes ^{27/} BES sätib, et loovutus-lep-

27/ TsS § 1515.

pim jõustub võlgniku osavõtuta ^{28/}. Loovutussaaja võib loovutuse hetkest päle teostada senise usaldaja õigusi võlgniku vastu, millele TsS § 1515 lisab loovutussaaja võib talitada nõudega oma heaksarvamist mööda, võib seda omalt poolt loovutada teistele. Loovutussaaja on saanud nõude käsutajaks. Võlgnik võib loovutussaajaga leppeid sõlmida ja talle võlga tasuda ^{29/}. Kuid võlgnikule pole tasumine kohuslik, sest eeskätt on võlgnik senise usaldaja kohuslane. Nii jääb senine usaldaja seniks võlgnikule usaldajaks, kuni loovutussaaja pole asjakohase avaldisega loovutust võlgnikule teatanud.

Avaldis allub kohtulike hagide sättele, Avaldise peab tegema loovutussaaja ise, mitte senine usaldaja, milles seisnebki Windscheid'i arvates " a s j a k o h a n e " avaldis. Õigus nõuab toimunud loovutuse kohta veendunud teatust, mida saab anda ainult loovutussaaja.

28/ BES § 3471.

29/ BES §§ 3474, 3475.

Toimunud avaldiseni on võlgnikul seega kaks võlastajat, kellele ta võib ühteviisi tasuda ja kohustussuhteisse astuda. Võlgnik evib siin valiku võimaluse, nagu ühisevõlastajate puhul, kus võimalus on samuti kellele maksta 30/. Erisus on siiski olemas, kuna ühisevõlastajad hagevad üheainsa nõudedokumendi järgi, siin aga iga usaldaja hageb eridokumendi alusel. Loovutus annab loovutussaajale kõik loovutaja õigused, jätab aga seniks võistleja kuni pole saabunud - d e n u t i a t i o .

Loovutussaaja ei pälvi ainult nõuet, vaid koos sellega kaasuvad loovutuse hetkel olevad õigused nagu lisa- (pandi- ja käendusõigus) ja eesõigused, isegi siis, kui nende aluseks oli isiklik heatahtlus loovutaja vastu, millest erandeid võib vaid siis olla, kui see loovutuslepingus e x p r e s s i s v e r b i s on määratud 31/. Täheldatud on need õigused ja eesõigused, mis loovutatavad koos

---

30/ BES § 3343.

31/ BES § 3476 vrdl. ka TsS § 1516.

nõudega, mitte need, mis seonduvad loovutaja isikuga või on olemuselt puht protsessuaalsed, näit. mis juba alatud loovutuse hetkel ^{32/}.

Ka saabumata tähtpäevalised lisanõuded, nagu maksmata intressid lähevad üle loovutussaaajale, kui ei ole määratud teisiti ^{33/}.

Loovutussaaaja ei või aga kasustada temale isiklikult kuuluvaid mõnesuguseid eesõigusi võlgniku vastu ^{34/}. Sellest järeldeb, et sellised eesõigused, mille kohaldamine oleneb loovutuse ajast, näit. alaealise loovutussaaaja kahjustamine l a e s i o e n o r m i s'eni, võib igatahes ka loovutussaaajale kohuslikuks teha.

Põhimõttest lähtudes, et nõude õiguslik seisund peab jääma muutmatuks, tuleneb, et võlgnik võib esitada kõik oma vaided:

- 1) mis tal on loovutussaaaja enese vastu,
- 2) mis tal olid enne loovutust ja selle

^{32/} C. ERDMANN, lk. 194.

^{33/} BES § 3477, vrđl. ka TsS § 1516 lg. 2.

^{34/} BES § 3479 vrđl. ka TsS § 1518 lg.2.

ajal loovutaja vastu 35/,

3) mis tal olid nõude kui säärase vastu.

BES viitab ilmselt ettetoodud tõendami-
sele, et mitte nõude õiguslik seisund vaid üldse
võlgniku seisund ei või halveneda 36/. Tegelikult
paraneb loovutusega võlgniku õiguslik seisund see-
läbi, et tal avaneb vastlemise võimalus asjasse puu-
tuvaile vaietele 37/. Vastunõuded, mis tal olid loo-
vutaja vastu loovutamisesest teatamise hetkel - võib
ta esitada tasaarvestuseks ka loovutussaaaja vastu.

§ 2. Õiguslik seisund loovutaja ja loovutus-
saaaja vahel.

Diametraalselt vastupidine eelmisele on
seisund loovutussaaaja ja loovutaja vahel. Loovuta-
ja on loovutustoiminguga minetanud kõik õigused nõu-
dele. Kuigi ta teatava aja säilitab usaldaja seisun-

35/ BES § 3480 vrdl. ka TsS § 1519.

36/ TsS § 1518 lg.1.

37/ BES § 3480 op.cit.

di võlgniku suhtes, on nõue siiski lakanud olemast tema vara. Ta ei või enam nõuet käsustada, seda edasi loovutada, milline toiming on tühine, kui peakski loovutuse avaldis võlgnikule saabuma hiljem. Loovutaja peab loovutussaajale sammama kõike seda, mis kuidagi nõuet tõendab või soodab tõendamist (nagu dokumendid, vaidetõendid jt.) ja ka kõik selle ära saatma, mis ta loovutushetkest peale võlgnikult kätte on saanud ^{38/}. Nõude loovutus ei sisalda mitte ainult otsest väärtuseseme siirmist, vaid ka tulevast nõude sammet, mis pärast loovutaja on kohustatud ka hiljem tagama nõude ohtu. Ta peab loovutussaajat sissenõude toimingutes abistama ja vastutama nõude ehtsuse eest ^{39/}. Nõude ohtu tagada ei tarvitse loovutaja siis, kui ta sellest e x p r e s s i s v e r b i s on lahti öelnud. Kehativ seadus ülitab Rooma õiguse kohast lapsestamist, et loovutaja vastutab nõude olelu eest, mitte aga selle hääduse eest, erandlikult vastutab ta ka hää-

---

38/ BES § 3478 vrdl. ka TsS 1517.

39/ BES § 3481 vrdl. ka TsS § 1520.

duse eest erileppeliselt või kui ta nõude ohu võttis enda peale või vaikis salakavalalt võlgniku maksujõuetusest.

Ühikuna seda eraldama kinkija vastutusest *e v i c t i o* eest, kuna nõude kinkimiselgi ei leia aset vastutus kolmandate poolt äravõtmisel^{40/}. Müüdnud nõudeõiguse korral kohaldatakse üldiseid asjaohutuse sätteid, milline on kooskõlas ka BES § 3481-ga.

Eriline vastutus, mida küll kehtiv õigus ei tunnusta, on kaasavarana antud nõudeil või nõudeisse paigutatud võõrastel kapitalidel, millised on paigutaja valduses.

40/ C. ERDMANN, lk. 198 vrdl. ka BES § 4478.

5. P E A T Ü K K.

L o o v u t u s e k i t s e n d e i d.

Nagu uuemates partikulaarõigustes, nii on ka BES-is vanad Rooma õiguse loovutuse keelud tõsikindlal loovutusel ära langenud.

Siin on välja jäetud loovutuskeeld p e r s o n a p o t e n t i o r'ile, samuti juutide loovutuskeeld, kes pidid loovutama teise kristlase kaudu, ka litigioossed nõuded on siin loovutus-vabad. Ainult võlgniku eeskoste-aluse kohta on loovutuskeeld, nõuet pupilli heaks vaadeldakse kui lunastatut. Obligatio naturalis't ei tunnustata. Keelu kohaldust võiksime laiendada hooldajajale vanuse puhuks, pärandi valdajajale ja konkursi massi valdajajale, kuna vastavad eeskirjad leiavad laiemat kohaldust.

Eelpool käsitlesime loovutuskeeldu; muu-

del juhtudel tuleb vaatluse alla aga ainult loovutuskitsendamise. Nii Kuuramaa õiguse retsepsioon rooma õiguse *l e x A n a s t a s i a*'st. Selle mõjul on loovutussajaale haigetavad müüdüd rahanõuetest ainult sellised rahasummad, mis tema ise loovutajale on maksnud ^{41/}. Need kerge möönmisena paigutatud seadussätted annavad võimalusi mitmeile lahk-arvamustele, nagu, kas nõude-liiga lõpeb müügi-hina võlgniku kasuks lähetamisega, või jääb veel loovutajale. Oli aga võlgnik enne toimunud loovutus-avaldist loovutajale tasunud, siis ei või makstu tagasinõue kehtiva õiguse järgi enam toimuda, sest tegu on ainult loovutussaja hagiõiguse kaotusega ja loovutaja säilitab kuni asjakohase avaldiseni enda senise usaldaja õigused võlgniku vastu.

Nimetatud *l e x A n a s t a s i a*'l põhineva sätte ainsus viitab pigem sellele, mis BES § 3482-st nähtub, et müüdüd nõudega pidestuvaid sätteid ei saa laiendavalt tõlgendada, eriti aga vahe-

41/ BES § 3482.

tusel nagu d a t i o i n s o l u t u m ja teiste vastavate sätete puhul.

Mis puutub Rooma õiguses vaieldavasse küsimusse - o n u s p r o b a n d i jagatavusse lex Anastasia juures, siis peab eeskätt viitama seaduspõhjusele, kus see kohustus lasub loovutussajaal. Tugineb too mõnel teisel õigustoimingul kui müük näit. abstraktsel leppel, on müügi toimumistõendite hankimine kostja asi. Ollakse aga selles kindel, siis ei saa seaduse sõnastuse järgi teisiti, kui kohustada loovutussajaat tõendatud hinna suuruses.

Lex Anastasia't koheldatakse hinna ja väärtuse lahkarvamuste korral. Nii võib ta negatiivsete juhtude kohta käivana, kus nõude hind või väärtus on fikseerimata. Seepärast on Kuuramaa õiguses lex Anastasia koheldus-pädevusest välja jäetud ka kõik vaieldavad ja ebakindlad nõuded, kõik esitajapaberid ja blanko-loovutatavad võlakirjad, lõppamisel loovutatavad nõuded ja lõppeks loovutused, mil-

leks võlgnik on nõunstunud. Järgmistele omandajate-
le müüdüd nõude kohta makse-kitsendid ei laiene 42/.